

معدن

معدن

«معدن» محل انباشت و پیدایش طبیعی یک ماده معدنی اعم از مواد فلزی و یا مواد غیر فلزی است که در پی اکتشافات و حفاری ها، به دست آمده و مورد بهره برداری قرار می گیرد. ایران با توجه به تشکیلات زمین شناختی و نیز به دلیل داشتن پوسته ای ناهمگن و تحولات مختلف دوران زمین شناسی، از ذخایر غنی معدنی برخوردار است و ایرانیان نیز در طول تاریخ توانسته اند از این ذخایر معدنی در ساخت ابزار آلات و لوازم مصرفی خود بهره برداری نمایند. به اعتقاد برخی از باستان شناسان، اولین بار «مس» در ایران شناخته و مورد استفاده قرار گرفت. «تل ابلیس کرمان» با قدمتی حدود ۶۰۰۰ ساله از جمله مناطق قدیمی ایران است که در آن نمونه هایی از «سنگ معدن» یافت شده است. البته یکی دیگر از مناطق قدیمی که آثار ذوب مس در آن پیدا شده در منطقه «سیلک کاشان» است که باستان شناسان آن را از «تل ابلیس کرمان» هم قدیمی تر می دانند.

معدن مهم موجود در ایران عبارتند از: معدن آهن، اورانیوم، سرب و روی، ذغال سنگ، فلزات قیمتی، کبالت، گوگرد، مس، مواد معدنی غیر فلزی، نقره و نیکل. معدن آهن: سنگ آهن بیشتر نقاط ایران از جمله: بافق، سمنان، شمس آباد اراک، زنجان و محلات یافت شده و مورد بهره برداری قرار گرفته است.

معدن زغال سنگ: بیشتر معدن زغال سنگ از آذربایجان تا خراسان گسترده شده است ولی در منطقه ی البرز نیز معدنی وجود دارد که عبارتند از: شمشک، گاجره، نسا، لالون، گرمابدر، الیکا، گلندرود و زیرآب. از میان این معدن، مرغوب ترین زغال سنگ متعلق به «معدن زیرآب» در منطقه ی البرز است.

معدن سرب و روی: کارشناسان، ذخایر معدن سرب و روی کشور را بیش از ۳۰ میلیون تن برآورده کرده اند که بیشتر در حوالی کویر لوت و شهرهای مرکزی مثل انارک، یزد، اصفهان، اراک و نیز در نواحی پیرامون البرز قرار دارد.

مواد معدنی غیر فلزی: از دیگر ذخایر معدنی موجود در ایران، «مواد معدنی غیرفلزی» مثل انواع سنگ های ساختمانی هستند که به صورت سنگ لاشه، تزیینی، سنگ آهک و گچ به دست می آیند.

خاک های معدنی موجود نیز شامل: «معدن خاک نسوز»، در نواحی خراسان، سمنان، اصفهان، فارس و آذربایجان غربی و «معدن خاک سرخ»، که مهم ترین معدن آن در جزیره هرمزگان و ۳۰ کیلومتری غرب بجنستان از استان خراسان می شوند.

«سنگ فیروزه» از جمله محصولات معدنی مشهور ایران است که بیشتر در نیشابور یافت می شود. علاوه بر این معدن، معدن فراوانی از سیلیس، دولومیت، فلدسپات، بندونیت، تالک، زاج، فلدوین، تراورتن و مرمر در بیشتر استان های کشور وجود دارد. همچنین، ایران با تولید سالانه حدود ۵ میلیون تن «گچ»، سومین

تولیده کننده «گچ» در جهان به شمار می رود.